

СЕМЕНКО С.В.

*кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри журналістики*

*Полтавський національний педагогічний університет
м. Полтава, Україна*

ВИСВІТЛЕННЯ ТЕМИ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ В ПОЛТАВСЬКИХ ОНЛАЙН-ВИДАННЯХ

За останні роки в регіональних медіа однією з ключових стала тема безбар'єрності в громадах. Цьому сприяла й схвалена 14 квітня 2021 року «Національна стратегія із створення простору в Україні на період до 2030 року», метою якої є «створення безперешкодного середовища для всіх груп населення, забезпечення рівних можливостей кожній людині реалізовувати свої права, отримувати послуги на рівні з іншими шляхом інтегрування фізичної, інформаційної, цифрової, соціальної та громадянської, економічної та освітньої безбар'єрності до всіх сфер державної політики» [9].

Полтавська міська рада в процесі реалізації пілотного проєкту «Безбар'єрні маршрути в населених пунктах» розробила концепцію

створення адаптивного міського середовища відповідно до якої на першому етапі будуть переобладнані центральні зупинки громадського транспорту, забезпечуючи їх доступність і зручність для людей з інвалідністю, батьків із візочками, людей старшого віку та всіх, хто потребує зручності; заплановано облаштування паркомісць для людей з інвалідністю. Наразі у м. Полтава понижені бордюри, встановлені тактильні смуги, працюють світлофори для людей з вадами зору.

Провідне полтавське інтернет-видання «ЗМІСТ» систематично висвітлює проблеми, пов'язані з вирішенням питань безбар'єрності у громаді. Особливо зросла кількість публікацій з початком повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну.

Так, у репортажі Ірини Задари «Як зробити Полтаву зручною для ветеранів та людей з інвалідністю. Головне з конференції про безбар'єрність» знайомить аудиторію видання з ключовими проблемами, які обговорювалися під час конференції «Безбар'єрна Україна», яка відбувалася в Полтаві в травні 2023 року за участі влади, громадських організацій, «людей з інвалідністю, ветеранів та батьків дітей, які зіштовхнулися у своїй громаді з проблемами відсутності безбар'єрного простору [1].

У статті журналістки «ЗМІСТУ» Яніни Мурдзи «Майже дві тисячі захисників і захисниць з Полтавщини мають інвалідність унаслідок війни» наводяться невтішні статистичні дані: «На Полтавщині зареєстровані 6 тисяч 228 людей з інвалідністю внаслідок війни. Майже третина з них – військовослужбовці. За даними ПОВА, 1 тисяча 800 захисників і захисниць з Полтавщини мають інвалідність. Усього на обліку служб соціального захисту області на кінець 2023 року перебували 73 тисячі людей з інвалідністю. Проте кількість травмованих з інвалідністю може бути більшою» [8]. Така ситуація змушує реагувати українську суспільність на нові виклики часу, розробку й реалізацію ефективних програм безбар'єрності. Зважаючи на факт, що Полтавщина опинилася у числі п'яти областей із найнижчим ступенем безбар'єрності, журналісти «ЗМІСТУ» провели спільне дослідження разом із представником «Союзу людей з інвалідністю». За допомогою інфографіки журналістка демонструє найбільш недоступні для маломобільних груп місця: залізничні вокзали та автовокзали, гуртожитки та модульні містечка для ВПО, будівлі надавачів соцпослуг та фінансові установи. Водночас зручними є спорткомплекси, стадіони, заклади охорони здоров'я та ЦНАПи. Публікація є сигналом для очільників й очільниць територіальних громад щодо найшвидшого створення безбар'єрного простору.

Подібні проблеми порушуються в аналітичній статті Альбіни Ковпак «Ми маємо велику тюрму для понад 500 людей з інвалідністю». Про (не)доступність Полтави й що з цим робити», створений у межах участі видання у мережі «Вікно Відновлення». Стаття побудована на основі скрупульозного журналістського дослідження. Медійниця акцентує увагу, що в Полтаві «недоступними для людей з інвалідністю залишаються не лише житлові мікрорайони, а й доволі популярний серед туристів історичний центр міста», а за результатами ступеня безбар'єрності 3 тисяч об'єктів, проведеного Міністерством відновлення, розвитку громад, територій та інфраструктури України 82,8% виявилися бар'єрними. Журналістка детально роз'яснює аудиторії суть 6 принципів безбар'єрності, які необхідно включати в реалізацію стратегії безбар'єрного простору в громадах. Детально проаналізована в публікації Стратегія безбар'єрності, розроблена в Полтавській громаді Інститутом розвитку міста. Журналістка наголошуючи на важливості проблеми, стверджує, що «Полтава рухається на шляху до безбар'єрності. Не так швидко, як хотілося, проте рух – це вже успіх. Тож усе, що нині можуть зробити містяни – пришвидшувати рішення влади та заявляти про себе, аби бути почутими» [5].

Про конкретні кроки з реалізації Стратегії безбар'єрності на Полтавщині йдеться у публікації «На Полтавщині створюють допоміжний застосунок для людей з інвалідністю», в якій аудиторії видання розповідається про запровадження у п'яти громадах спеціального застосунку, що «допоможе людям з інвалідністю шукати безбар'єрний маршрут і міститиме інформацію про доступність лікарень, шкіл та інших закладів», «буде корисним для всіх маломобільних груп населення й допоможе знаходити безбар'єрний пристосований громадський транспорт», «міститиме інформацію про доступність будівель та споруд» [3]. Про реалізацію Стратегії безбар'єрності у Полтавській громаді йдеться й медіаматеріалах «Восени у Полтаві запрацює обласний ветеранський хаб» Альбіни Ковпак, «Житлове питання. Які умови створили для ВПО на Полтавщині» Анастасії Чайковської.

Значну увагу висвітленню проблеми розбудови безбар'єрного простору полтавської громади приділяє редакція онлайн-видання «Kolo news», усвідомлюючи, що ця чутлива тема спрямована на формування відповідального ставлення влади до проблем людей з інвалідністю, маломобільних груп, літніх людей, батьків із дітьми, формує толерантність жителів полтавської громади.

Журналісти «Kolo news» створили значний масив публікацій про історії успіху людей, які долають бар'єри у професійному чи особистому

житті; приклади інклюзивних проєктів у закладах освіти матеріали про політики доступності, проблеми, з якими стикаються маломобільні групи, і шляхи їх вирішення.

Так, в інтерв'ю Надії Кучер «Школа як дім: чим особлива та чому називають у Полтаві місцем щасливих людей з директоркою Полтавського наукового ліцею №3, увага зацентрована й на створенні комфортного безбар'єрного освітнього середовища. Директорка ліцею Ірина Гринь наголошує: «У ліцеї створили освітні умови, аналогів яких немає у жодній школі міста, щоб дітям було не лише безпечно та комфортно там перебувати, а й цікаво навчатися». [6].

У репортажі «До Полтави прибув автобус з Бельгії, який придбали підприємці» Марина Левчук демонструє співпрацю міської влади зі спільнотами, які відстоюють безбар'єрний простір у Полтаві. Журналістка зазначає, що транспортний засіб разом з представниками полтавської мерії перевірила на доступність Ірина Твердохліб, позаштатна радниця Катерини Ямщикової, регіональна представниця Національної Асамблеї людей із інвалідністю в Полтавській області, заступниця голови комітетів доступності, членкиня Ради безбар'єрності.

Про доступність і безбар'єрність полтавських залізничних вокзалів Полтави йдеться в репортажі Анни Зарудської «Чи відповідають полтавські залізничні вокзали стандартам безбар'єрності?». Журналістка ґрунтовно проаналізувала питання й математичною чіткістю виписала ключові плюси й мінуси Південного й Київського залізничного вокзалів міста. Так, про Південний залізничний вокзал зазначається: «На території вокзалу облаштована зручна вхідна група – це пандус при вході та широкий тротуар перед будівлею не менше 1,8 м, з рівним твердим покриттям без вибоїн. Для кращої орієнтації передбачено засоби візуальної навігації: інформаційні покажчики та стенди. Квиткова каса обладнана пониженням вікном і забезпечує безперешкодний прохід до неї. Для зручності передбачено допоміжні засоби висадки/посадки, а також наявні крісла колісні для осіб з порушенням опорно-рухового апарату. На вокзалі функціонує універсальна туалетна кімната, обладнана пеленальним столиком. Передбачена зала очікування для людей з інвалідністю, а також дитяча зона для найменших пасажирів. У розпорядженні відвідувачів — кафе/буфет із пониженою стійкою, доступ до Wi-Fi на всій території вокзалу та кнопки виклику персоналу. Працівники пройшли відповідне навчання та

готові надати необхідну допомогу. Для автовласників з інвалідністю облаштовані спеціальні паркувальні місця» [2].

Тема розбудови безбар'єрного простору у полтавській громаді порушується у публікаціях «У Полтаві облаштовують безбар'єрний маршрут протяжністю майже 25 км», «Що інспектувала на Полтавщині радниця Президента з безбар'єрності Тетяна Ломакіна?», «Рух без бар'єрів»: перевірили доступність спорткомплексу у Полтавській громаді», «У Полтаві облаштовують тротуари з елементами безбар'єрності».

Отже, питання створення безбар'єрного середовища на Полтавщині постійно перебуває в полі зору провідного полтавських видань «ЗМІСТ» і «Kolo news». Журналісти обох видань в інформаційних й аналітичних матеріалах формують думку у жителів громад Полтавщини, що явище безбар'єрності досить широке за значенням і є питанням виживання та якості життя водночас маломобільних груп.

Список використаних джерел

1. Задара Ірина. Як зробити Полтаву зручною для ветеранів та людей з інвалідністю. Головне з конференції про безбар'єрність. URL: <https://zmist.pl.ua/news/yazrobyty-poltavu-zruchnoyu-dlya-veteraniv-ta-lyudej-z-invalidnistyu-golovne-z-konferenciyi-pro-bezbaryernist>
2. Зарудська Анна. «Чи відповідають полтавські залізничні вокзали стандартам безбар'єрності?» URL: <https://kolo.news/category/suspilstvo/43184>
3. Ковпак Альбіна. «Ми маємо велику тюрму для понад 500 людей з інвалідністю». Про (не)доступність Полтави й що з цим робити. URL: <https://zmist.pl.ua/publications/my-mayemovevelyku-tyurmu-dlya-ponad-500-lyudej-z-invalidnistyu-pro-nedostupnist-poltavy-j-shho-z-czym-robyty>.
4. Ковпак Альбіна. Восени у Полтаві запрацює обласний ветеранський хаб. URL: <https://zmist.pl.ua/news/voseny-u-poltavi-zapracuyue-oblasnyj-veteranskyj-hab>.
5. Ковпак Альбіна. На Полтавщині створюють допоміжний застосунок для людей з Інвалідністю. URL: <https://zmist.pl.ua/news/na-poltavshhyni-stvoryuyut-dopomizhnyj-zastosunok-dlya-lyudej-z-invalidnistyu>.
6. Кучер Надія. «Школа як дім: чим особлива та чому називають у Полтаві місцем щасливих людей». URL: <https://kolo.news/category/osvita/28395>
7. Левчук Марина. «До Полтави прибув автобус з Бельгії, який придбали підприємці. URL: <https://kolo.news/category/suspilstvo/38915>
8. Мурдза Яніна. Майже дві тисячі захисників і захисниць з Полтавщини мають інвалідність унаслідок війни. URL: <https://zmist.pl.ua/news/majzhe-dvi-tysyachi-zahysnykiv-i-zahysnycz-z-poltavshhyny-mayut-invalidnist-unaslidok-vijny>.
9. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 36 «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#0/Text>.
10. Чайковська Анастасія. Житлове питання. Які умови створили для ВПО на Полтавщині URL: <https://zmist.pl.ua/publications/zhytlove-pytannya-yaki-umovy-stvoryly-dlya-vpo-na-poltavshhyni>.